
Upadacitinib

Användningsområde

Standardbehandling vid ledgångsreumatism hos vuxna om tidigare behandling inte gett resultat eller inte tolererats. Kan även användas vid behandling av psoriasisartrit, axial spondylartrit och ankyloserande spondylit.

Preparat och verkningsätt

Upadacitinib (**Rinvoq®**) kommer i tablettform. Upadacitinib hör till gruppen januskinashämmare (JAK) som blockerar signalsubstansernas (cytokinernas) effekt på celler och som därmed minskar den reumatiska inflammationsreaktionen. Detta lindrar symptom, bromsar upp sjukdomsförloppet och förhindrar leddskada.

Effekten ses ofta redan inom en vecka och ökar inom de följande tre månaderna. Efter det ökar effekten inte märkbart, men effekten ser ut att kvarstå under lång tid. Upadacitinib kan ges antingen ensamt eller i kombination med metotrexat. Läkemedlet rekommenderas i alla fall inte i kombination med andra antireumatiska läkemedel förutom med metotrexat.

Behandlingen bör följas upp av en läkare väl insatt i behandling av ledgångsreumatism.

Dosering och administreringsätt

En vanlig läkemedelsdos är en tablett om 15 mg dagligen, gärna samma tid varje dag. Läkemedlet behöver inte tas vid en specifik tid på dygnet eller i samband med måltid. Tabletten ska sväljas hel. Under upadacitinibbehandling bör man undvika mat och drycker som innehåller grapefrukt. Om du har glömt en dos, rekommenderas det inte att du tar dubbel dos följande dag.

Biverkningar

Vanliga biverkningar vid upadacitinibbehandling är bland annat hosta, illamående och acne. Även utmattning, huvudvärk och eksem förekommer i någon mån.

Upadacitinib kan öka känsligheten för infektioner. Behandling får inte ordineras om patienten har en allvarlig infektionssjukdom. Hos patienter som tidigare haft bältros kan infektionen återkomma och risken att insjukna i bältros är också något förhöjd. Upadacitinibbehandling kan medföra aktivering av tuberkulos, varför en latent tuberkulos bör påvisas innan behandling sätts in. Patienten bör också undersökas för en eventuell B- eller C-hepatit.

Vid behandling med upadacitinib ses ibland ett sjunkande hemoglobinvärde och/eller ett minskat antal vita blodkroppar. Höga nivåer av leverenzymen är möjliga. Blodets fettvärden (lipider) kan öka under behandling. Blodvärdena bör följas upp enligt rekommendationerna nedan.

Man känner inte att upadacitinib skulle medföra risk att insjukna i cancersjukdomar, men det kan vara möjligt. Om patienten har haft en cancersjukdom, bör man noggrant överväga insättning av upadacitinibbehandling.

Beroende på hur stor en förestående operation är, bör man överväga ett kortvarigt uppehåll i behandlingen. Det rekommenderas att man gör ett uppehåll i behandlingen från tre dagar före till två veckor efter operation.

Vaccinationer bör ges enligt allmänna rekommendationer, men i fråga om vaccin som innehåller levande sjukdomsalstrare rekommenderas ett uppehåll på minst två veckor före vaccinering. Behandlingen kan återupptas minst två veckor efter vaccinering.

Graviditet och amning

Upadacitinib får inte användas under graviditet eller amning. Djurstudier tyder på att upadacitinib kan orsaka fosterskador, men någon inverkan på fertilitet har inte konstaterats. Kvinnor som kan bli gravida, bör använda preventivmedel under behandling och under minst fyra veckor efter behandling. För män finns inga särskilda direktiv när det gäller familjeplanering.

Vid planering av graviditet bör man diskutera med den behandlande läkaren. Ytterligare information om behandlingens effekter på fertilitet, graviditet och amning kan fås från teratologiska informationstjänsten.

Behandlingskontroll

Innan behandlingen inleds och cirka en månad senare ska följande laboratorieprov tas:

La, CRP, B-Hb, -Leuk, -Diffi, -Trom, S-ALAT. Under pågående behandling ska följande prov tas regelbundet: CRP, B-Hb, -Leuk, -Diffi, S-ALAT. Mer information om dessa uppföljningsprover finns [här](#) (på finska).

Blodets lipidvärden bör även kontrolleras efter insatt behandling. Ytterligare information om behandlingsuppföljning hittas på sidan [uppföljningstabell för läkemedelsbehandlingar](#) på Reumahuset på Hälsobyn.fi.

Viktigt att komma ihåg

- Behandlingen kan öka risken för infektioner och får inte ges under allvarliga infektioner.
- I samband med vaccinationer och operationer bör uppehåll i behandlingen diskuteras med läkare.

Uppdaterad 12.7.2023